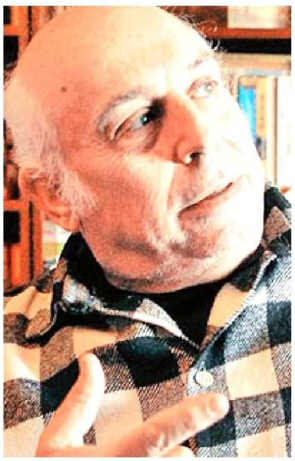
Yayın Adı : Star Cumartesi
Ili : Istanbul
Periyod : Haftalık
Sayfa : 4
Tarih : 19.10.2019
Tiraj : 101.426

Sinemayı fikrine râm eden usta: ***Halit Refiğ***

Sinemamızın büyük ustalarından Halit Refiğ, vefatının 10. yılında Bandırma Üniversitesi'nin evsahipliğinde ESKADER ve Türk Edebiyatı Vakfı tarafından düzenlenen bir panelle yâd edildi. Refiğ'i anlatan eşi Prof. Gülper Refiğ, gazeteci Abdurrahman Şen ve sinema yazarı İhsan Kabil, onun çok yönlü bir düşünce adamı oluşuna, onurlu yaşamak için verdiği mücadeleye dikkat çektiler.

Kadim tartışma; sanat sanat için midir? Sanatı kutsamak, her şeyin üstünde görmek öteden beri hep vardı. Buna girecek değilim elbette. Ama son dönemde daha çok söyleyecek sözü olmayanların ardına sığındığı bir hâl oldu bu. Marifet, teknik ve estetik anlamda mükemmeli yakalayan ancak izleyenin ruhunda, kalbinde nokta kadar etki bırakmayan 'iş'ler üreterek ego tatmini midir yoksa çektiği fikir sancısını, inandığı meseleleri sanat eseriyle gündeme getirmek, tartışmaya açmak mı? Sinemayı fikrine râm eden isimlerden biri Halit Refiğ. Türk sinemasında yerli bir damar oluşturmak için ömür tüketen Ulusal Sinema fikrinin mimarını yâd etmek üzere Bandırma Üniversitesi, ESKADER ve Türk Edebiyatı Vakfı iş birliğiyle bir panel düzenlendi. Toplantıda gençlerle buluşan eşi Prof. Dr. Gülper Refiğ, gazeteci-yazar Abdurrahman Şen ve sinema yazarı İhsan Kabil Halit Refiğ'in sadece sinemacı değil düşünce adamı olarak da ne kadar ayrıcalıklı bir yerde durduğuna dikkat çektiler.

Büyük ustanın filmleriyle Türk sinemasının gelişmesine çok büyük bir katkı sağladığının altını çizen İhsan Kabil, "Halit Refiğ çok yönlü, entelektüel bir insandı. Sinema ve toplum üzerine düşünen biriydi. Olaylara tarihi ve sosyolojik perspektiften yaklaşırdı. Dolayısıyla filmlerinde bunun yansımalarını da görebiliyorduk. Sorumluluk dairesinde sanatını ifa etme gayretindeki bir sanatçıydı." diye konuştu.

Refiğ'in yakın dostlarından gazeteci Abdurrahman Şen de Halit Refiğ'i sadece sinemacı olarak tanımladığımızda onu anlamakta ve ondan istifade etmekte eksik kalacağımıza dikkat çekti ve sözlerine şöyle devam etti: "Halit Refiğ müziği, mimariyi çok iyi bilen, tarihten nasıl istifade edebileceğimizi iyi anlamış tam bir tarih bilincine sahip Türk ve batı edebiyatına vâkıf, tam bir edebiyat aşığıydı. Bu birikimle film yapan bir entelektüeldi. Dolayısıyla bir Halit Refiğ filmini anlamak için mimari, müzik, tarih bilincine ve mutlaka edebiyat bilgisine sahip olmanıza ihtiyaç var."

DÜŞÜNEN ENDER SİNEMACILARIMIZDANDI

Halit Refiğ'in düşünen ve düşündüğünü paylaşan ender sinemacılarımızdan biri olduğunu, bu özelliklerini atladığımız takdirde filmlerine sadece filmografisinin parçası olarak bakmakla yetineceğimizi belirten Şen, "Halit Refiğ'in yerli ve milli tanımlamasının sinemadaki gerçek uygulayıcısı ve öncüsü olduğunu, onun özel ve örnek bir insan olduğunu söylemek yanlış olmaz." şeklinde konuştu.

Abdurrahman Şen, usta yönetmenin savunduğu Ulusal sinema tezinin karşılık neden karşılık bulamadığını şu cümlelerle hatırlattı: "Refiğ, kendisiyle yapılan söyleşilerden birinde ulusal sinema birbirinden önemli yönetmenler ve yanlarında da Kemal Tahir gibi bir kalem ustası varken neden başarısız oldu sorusu yöneltildiğinde 'Biz ulusal sinema diyerek bu ülke, bu toprak ile ilgili bir şeyler bilmemiz ve bunları özümseyip eserimize yansıtmanız lazım diye konuşurken sol yumruğunu sıkmış devrim diye bağıran, slogan atan bir adam geldi. Herkes o yumruğu sıkılı bağıran adamın peşinden gitti.' diye cevap veriyor. Sinemada adına ister milli diyelim ister ulusal diyelim bilgiye ve kültüre dayalı olanı bir kenara bırakıp milletçe slogana şekilciliğe sarıldık. Bu huyumuzun geçtiğini söylemek istesem de müzminleştiğini üzülerek ifade etmek durumundayım." Halit Refiğ'in eşi ve yol arkadaşı Gülper Refiğ "Onur ve vicdan adamıydı." diye tarif ettiği Refiğ'in dürüstçe, adam gibi yaşamak istediğini ve ömrü boyunca bunun mücadelesini verdiğini anlattı: "Ulusal sinema fikriyle ülkesinin gizli kalmış gerçeklerini toplumuna, gençlere anlatmak, tanıtmak istiyordu. Fakat özellikle basından, aydınlardan öyle korkunç bir muhalefet geliyor ki yalnızlaştırılıyor. Arkadaşları bir yere kadar buna dayanabiliyor. Onlar da pes edip kendi bildikleri yola gidiyorlar. O tarihlerde ben hayatına girdim ve onurlu bir ülkenin onurlu bir bireyi olma, efendi gibi yaşama savaşında yanında oldum."

Halit Refiğ'in sinemayı kendi düşüncelerini toplumuyla hatta insanlıkla paylaşmak için bir aracı olarak kullandığının altını çizen Gülper Refiğ, eşiyle yaşadığı huzur dolu günleri şu cümlelerle özetledi: "Maneviyat yükseldikçe maddiyatla bağlarınız kopar. Bizim çok sade çok mütevazı hatta bazen yoksul bir hayatımız oldu ama evimizden kahkahalar arşa çıkardı. Onun gibi vicdanlı, kendisini düşünmeyen, insanlık için bir şeyler yapmak isteyen Metin Erksan, Oğuz Atay, Adnan Saygun gibi isimler sofranızı paylaşırdı." Halit Refiğ, bugünün sinemacıları, sanatçıları, entelektüelleri için önemli bir rol model. Özellikle kendini, kimliğini arayan gençler için kıymetli bir deniz feneri… Ondan yansıyan ışığı görebilene ne mutlu.